

בעזה"ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בסעודת רעוא דרעוין

פרשת משפטים

שנת תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תרל"ח

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בסעודה שלישית פרשת משפטים תשע"א לפ"ק

שלא היה יכול לחיות ציץ כה וכה. ברה אין אנו משגיחים בך, משום שאנו הולכים אחר הרוב, ורוב בני אדם בריאים הם ואינם טריפות. דבר זה, שבדין תורה הולכים אנו אחר הרוב ולא אחר המיעוט, למדו חכמים מן הקרבנות שהיו מקריבים אותם, מבלי להשגיח על כך שמא הצהמה טריפה מבפנים ופסולה היא לקרבן, לפי שהולכים אנו אחרי רוב צהמות שאינן טריפות (חולין יא). לפיכך אמרה תורה, 'וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה', שירצה לפטור עצמו מעונש בטענה שההורג היה טריפה, אזי 'מעם מזבחי' מהקרבנות שמקריבים על המזבח 'תקחנו' תלמד לקח וחדע את הדין, כי 'למות' שמייב הוא עונש, שכן מהקרבנות אנו לומדים שהולכים אחר הרוב ע"כ.

וגראה עוד, דהנה אמרו חז"ל (ברכות יח): והמתים אינם יודעים מצאומה (קהלת ט-ה), אלו רשעים שבחיייהם קרואים מתים שנאמר (יחזקאל כא-ג) ואתה חלל רשע נשיא

וכי ימכור איש את צמו לאמה לא תלא כלאח העבדים (כא-ז). במסורה ג' פעמים 'כלאח', לא תלא כלאח העבדים. ואידך והיה כלאח משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהליו, והביטו אחרי משה עד צאו האהלה (שמות לג-ח). ואידך ואוהביו כלאח השמש בגבורתו (שופטים ה-לא). ויש להבין קשר הדברים זה לזה.

דהנה בזהר הק', וכמו כן באור החיים הק', כתבו לרמז, וכי ימכור איש את צמו לאמה, כי איש זה הקצ"ה וכמו שנאמר ה' איש מלחמה (טו-ג), וצמו רומז על הכלל ישראל, או על נשמת ישראל וכו', עיין שם מה שכתבו לפי דרכם. ויש לומר עוד, בהקדם לצאר מה שאמר הכתוב בצרפתנו, וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, מעם מזבחי תקחנו למות (כא-ז). וכתב החיד"א לפרש בשם חכמי אשכנז, כי לאמיתו של דבר יש מקום לפטור כל רוצח מעונש, משום שמא היה הנרצח אדם טריפה,

קרבנו על מזבח ה' ויתכפר לו, והרשע שחטא שבחיו קרוי מת, יוכל עוד להחיות עצמו, וממילא חייב הרואה על הריגתו. וזה שאמר הכתוב, ואיש כי יזיד על רעהו להרגו בערמה, באומרו כי גברא קטילא קטיל, שהרי רשע הוא והוא כמת, והרי הנבואה אמרה נפש החוטאת היא תמות, מכל מקום 'מעם מוצחי', שיש לו כפרה עוד בקרבן, הרי כי גם הרשע יוכל עוד להחיות עצמו, משם תקחנו למות, תוכל ללמוד לקח שחייב מיתה.

ובזה נראה במה שדרשו חז"ל (סנהדרין נא:): אז ישיר משה (שמות טו-א), שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה ע"כ. ורמזו יש צוה, כי בני ישראל צעת ליאתם ממזרים היו שקועים במ"ט שערי טומאה, עד שקיטרג מדת הדין עליהם, מה נשתנו אלו מאלו, הללו עובדי עבודה זרה והללו זכו. ומכל מקום צעת לאתם שצו אל ה', ופרעה הקריב (ד-י), ודרשו שהקריב לצם של ישראל לאציהם שבשמים, וישאו בני ישראל את עיניהם וגו' ויצקו בני ישראל אל ה'. ונתעלו בתשובתם עד שהגיעו על הים למדריגת נבואה, ואמרו זה אל-לי, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל. הרי דאם כי היו כמתים צלאתם ממזרים, רשעים בחייהם קרויין מתים, מכל מקום זכו לתחיית המתים, להחיות עוד את

ישראל. ואיצעית אימא מהכא, על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת (דברים יז-י), חי הוא, אלא המת מעיקרא ע"כ. ואם כן יתכן שהרואה ירצה לפטור עצמו באומרו הלא רשע היה שהוא מת מכבר, ולא הרג אדם חי. אמנם האמת הוא שגם רשע שנחשב כמת, עדיין נשאר צו קוסטא דחיותא, נינוך אחד טמון בתוך תוכו שלא מת, אשר על ידו יוכל להתעורר עוד להחיות את נפשו ולשוב אל ה', כי לא ידח ממנו נדח, וכמו שאמר ה', כי לא אחפוץ במות המת, כי אם ששוב רשע מדרכו וחיה (יחזקאל יח-ג), והכוונה כי לא רק צמות החי לא חפץ ה', אלא גם צמות רשע שבחיו קרוי מת, והוא מות 'המת', גם כן לא אחפוץ, כי עד יום מותו תחכה לו, וידו פרוסה לקבל שצים.

ואיתא בירושלמי (מכות ז-ו) שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו. אמרו להם (משלי ג) חטאים תרדף רעה. שאלו לנבואה, אמרה להן (יחזקאל יח-ד) הנפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה, אמרה להם יציא אשם ויתכפר לו. שאלו לקודשא בריך הוא, אמר להן יעשה תשובה ויתכפר לו ע"כ. (ועיין במעניה של תורה פ' שופטים יז-ו). הרי לנו כי לדעת נבואה אין כפרה להאדם על עונו, אלא מיתה מכפרת. אבל התורה אמרה שיוכל לתקן עוד בחיים, במה שיציא

בקיני הגוף ומכל מקום יוצא צפון ועין, ובכל דבר בתורה יש רמז מוסר השכל. ישראל הם עצדים למקום, כדכתיב (ויקרא כה-נה) כי לי בני ישראל עצדים עבדי הם וגו', והקצ"ה קנה אותנו קיני הגוף, ומשועבדים אנו לעשות מצות ומעשים טובים. אצל יוצא הוא מעבדותו ומההתקשרות שלו אל הקצ"ה, כאשר הוכה צפון ועין, בהפה ועין, וכמו שפירשו (בזמירות לשצ"ק) על שתי לחם יצטעו תמימים, דלחם יש לו שני פירושים, לחם כפשוטו, וביוסף מצינו את הלחם אשר הוא אוכל (בראשית לט-ו), כינוי לאשתו, ועל זה אמרו על שתי סוגי לחם, שתי התאוות ששולטים על האדם, יצטעו תמימים, אפילו מי שהוא תמים יכול להשבר שמה, ואינו יכול לעמוד בנסיון.

יצן היא התאוה הראשונה ריבוי אכילה ושחיה, ומי שאינו נזהר במאכליו יצוא להרהורים רעים ולמעשים רעים, וכמאמרם (ברכות לב.) מלי כרסא זיני ציטא, ואין ארי נוהס מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של צפר, וצריך לשמור מאד אופן אכילתו. לא מדברים מזהירות לאכול מאכלות אסורות או יש עליהם הכשר מפוקפק, אלא לאכול כדי להחיות את נפשו ולא לשם תאוה. ומכל שכן בלומדי תורה שרוצים לזכות לכתרה של תורה, צריך להיות צמיעוט תענוג, וכל

נפשם, וזה מוסר השכל להאדם שלא יתייחס לעולם, וגם כאשר מרגיש צנפשו כי אין לו עוד חיות, וכמת יחשב, יש בישראל צחי' תחיית המתים, להחיות עוד נפשו, ולשוב אל ה'.

ובתורת משה צפרשתנו (קטו.) כתב, כי יתן איש אל רעהו כסף וגו'. שמעתי מפי מורי הגאון החסיד מו"ה נתן אדלער כ"ך ז"ל, כי יתן איש, הקצ"ה (כדאיתא (סוטה מ:)) איש זה הקצ"ה שנאמר ה' איש מלחמה, לרעהו, ישראל (כדאיתא במ"ר ר"פ יתרו רעך וריע אצין אל תעווב, רעך זה הקצ"ה), כסף כמשמעו, או כלים, איבריו וכל נרכיו, לשמור, בקדושה, וגונב מצית האיש, שהוא פוגם ומוציאו מהקדושה, אם ימצא שהוא גנב, שלא שב בתשובה, ישלם שנים, כדכתיב (ישעי' מ-ב) לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה, ואם לא ימצא הגנב, כי כבר שב בתשובה, אז ונקרב צעל הבית אל האלקים, יותר מצדיק מעיקרא, כי במקום שצעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד (ברכות לד:), אך צתנאי אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ממש, שלא חטא צינו וצין חצירו, דאז לא יופר עד שירצה את חצירו, אלו דברי הרב ז"ל ושפתים יושק ע"כ.

והנה כבר דיברנו כמה שאנו רואים שעצד כנעני נקנה לאדונו

לאדונו לחלוטין, כנחת העבדים, כי לא ידח ממנו נדח, ובכל עת שרונה לחזור ולתקן מעשיו הוא יכול לחזור. ולא עוד אלא במקום שבועלי תשובה עומדים אין נדיקים עומדים (ברכות לד:), ויכול לעמוד עוד במדרגיגה יותר גבוהה ממנה שהיה מקדם. ודבר זה נוכל ללמוד מעצם היום, שמאפיל ומאיר, והיום הולך אחר הלילה. והיינו שאף על פי שהאפיל בלילה, מכל מקום הוא חוזר ומאיר שוב. וכמו כן הוא במעשה האדם, והי ערב (בראשית א-ה), אלו מעשיהן של רשעים (ב-ה), אחר זה והי צוקר, אלו מעשיהן של נדיקים.

והעצה לזה להתדבק בנדיקים ולחסות בצלם, ולשמוע תמיד תוכחה ומוסר דברי חלקים חיים, ודברים היוצאים מן הלב נכנסין אל הלב, לשנות את מעשיו, אשרי זקנתנו שכיפרה ילדותנו. וגם עצם ראיית פני הנדיק מביאה אור להאדם, ואמרו חז"ל (עירובין יג:): אמר רבי האי דמחדגנא מחבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתיה מקמיה הוה מחדגנא טפי, דכתיב (ישעיה ל-ב) והיו עיניך רואות את מוריך ע"ש. וכתב צנועס מגדים (ס"פ ח"י) דהוא מטעם דהראיה והצטה בנדיק מועיל ושואב אור להאדם. ומטעם זה אמרו חז"ל (סוכה כו:): דחייב אדם להקביל את 'פני' רבו ברגל ע"ש.

מיני תענוגים צריך למעט כדי שיוכל לזכות להשגת התורה. כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשמה, ואם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. ובחסו' (כחובות קד.) עד שאתה מתפלל שיכנסו דברי תורה בפיקך, תתפלל שאל יכנסו מעדנים לתוך פיקך. ויש לבקש מהש"ת שיוכל להזהר מאכילת מעדנים. משה רבינו כשעלה למרום לקבל התורה שהה צהר כמה ימים כדי למרק אכילה ושחיה שבמעיו (יומא ז:). בצטן מלא אי אפשר לעלות לשמים לקבל התורה, ומעט האוכל שאכל מקודם היה צריך לרוקן ולהתקדש, וככה עלה למעלה לקבל התורה.

ואחר כך יש 'עין' שהיא הפתח לחטאים, וכשרונה להתנהג בקדושה אז הדבר הראשון הוא שמירת העינים, עין רואה והלב חומד וכלי מעשים גומרים, ועד שאין עין רואה אין לב חומד, אין יצר הרע שולט אלא צמה שעניו רואות (סוטה ח.). ואם היה האדם נוהר ולא היה רואה בעיניו מה שאינו צריך לראות, לא היה לו כל המחשבות והמעשים רעים שבאים אחר כך, וצריך לשמור עיניו עד כמה שיוכל. (עין שמן ראש ח"ט לשו"ת"ם דף רעח.).

אמנם גם כאשר הוכה האדם בשינו ועינו, אינו מנתק קשרותו

והציטו אחרי משה עד צואו האלהה, להיות תמיד בחצרת חכמי ישראל, ולהסתכל עליהם ועל מעשיהם, ואז זוכה להיות מאוהביו ככאח השמש בגבורתו, כי צמה שהציטו אחרי משה, היתה זאת להם לזכות, והשתחוו איש פתח אהלו, שצאו להכנעה מגודל קדושתו.

וַנִּרְאֶה להוסיף, כי הזקנים שצדור אמרו, פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה (בצא צתרא עה.). ויש לומר כי הן החמה והן הלבנה מאירים את העולם, אבל החמה יש לה מעליותא לא רק בגודל אורה, אלא גם מחממת יושביה לכל מי שצא בצלה, לא כן הלבנה, מאירה ולא מחממת. ופני משה כפני חמה, היא מחמם מי שהסתובב אללו. ודכוותיה הם אוהביו ככאח השמש בגבורתו, שמחממים ומלהיבים לב סביביהם.

וַאֲבֹר עוד, לא תלא ככאח העצדים, להיות מוכה צן ועין, אלא ילמד לקח ממהה, שכאשר עלה לקבל התורה שהה מתחלה צהר למרק אכילה ושתייה צמעיו, וגם אחר כך לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי ארבעים יום, הרי עד כמה האכילה גורמת. וגם צעיניו היה זהיר, לא רק על הסתכלות על דבר טמא, אלא כאשר נתגלה אליו ה' בצנה, ויקתר משה פניו כי ירא מהציט אל האלקים

ובן כתב צמאור ושמש (פו"פ מקץ) וישא משאות מאת פניו אליהם (מג-לד), כי השצטים הקדושים כשיצבו צמסיבה ציחד שזימן אותם יוסף הצדיק, משך עליהם אור וקדושה גדולה על ידי הסתכלות אור פניו הקדוש. וזהו וישא משאות, לשון אור, מלשון המשנה (ראש השנה כג.): צראשונה היו משיאין משאות, שנטלו אור מאת פניו, שעל ידי ראיית פניו הקדוש משך עליהם אור וקדושה. ותרצ משאת צנימין ממשאות כולם חמש ידות, דצנימין הצדיק נתקרב אללו יותר ויותר מאחיו, והופיע עליו יותר קדושה, חמש ידות, כנגד חמש בחינות, נפש רוח נשמה יחידה חיה עכדה"ק.

וְזֹאת תורת המסורה, וכי ימכור איש את צתו לאמה, שימכור את נפשו ונשמתו להיות לאמה, עוצד ליוצרו וליצרו ולתאות גופו, לא תלא ככאח העצדים, צמה שהוכה צן ועין, אם כי צזה יוצאים לחירות מאדון הגשמי, אבל מאדון העולם לא ילא צזה, כי לא ידה ממנו נדת, אלא 'ואוהביו ככאח השמש בגבורתו', שגם אחר שהיה לילה, חושך כפול ומכופל צלי ניצוך אור, צא אחר כך היום והשמש יוצא בגבורתו, כן גם האדם מאפיל ואחר כך מאיר. והענה לזה הוא, 'היה ככאח משה אל האהלי', יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו,

(שמות ג-ו). ואמרו חז"ל (ברכות ז.)
 צֶשֶׁכֶר וַיִּסְתַּר מִשָּׁה פָּנָיו זָכָה לְקַלְסֶתֶר
 פָּנִים [כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו], צֶשֶׁכֶר כִּי
 יִרְאֵה וַיִּירָאוּ מִגִּשַׁת אֱלֹהֵי (שמות לד-ג),
 צֶשֶׁכֶר מִהַצִּיט זָכָה לְתַמּוּנַת ה' יִצִּיט
 (צמדזר יב-ח) ע"כ. וצמדרש (שמו"ר ג)
 אָמַר לוֹ הַקִּצְיָה אֲנִי צֹאֲתִי לְהִרְאוֹת לְךָ
 פָּנִים וְחִלְקַת לִי כְבוֹד וְהִסְתִּיר פָּנָיךְ,
 חַיִּיךְ שֹׂאֲתָה עִתִּיד לִהְיוֹת אֱלֹהֵי אֲרֻצֵּים
 יוֹם וְאַרְצֵים לַיְלָה, לֹא לֵאכּוֹל וּלֹא
 לְשֹׂמֵת, וְאַתָּה עִתִּיד לִיהְנוֹת מִזִּיּוֹ
 הַשְּׂכִינָה וְכו'. אֲבָל נִדְּבַ וְאַצִּיְהוּא פִּרְעוֹ
 רִאשִׁיָּהֶם וְזָנוּ עֵינֵיהֶם מִזִּיּוֹ הַשְּׂכִינָה וְכו'
 ע"כ. וְזֶהוּ וְהִיא כֹּאֲת מִשָּׁה אֵל הָאֵל
 וְגו', וְהַצִּיטוֹ אַחֲרַי מִשָּׁה, לְלַמּוֹד
 מִמַּעֲשָׂיו לְהִתְרוֹמֵם צֶשֶׁן וְעֵין, וְאִזּוֹ יִזְכּוּ
 לְהִאֲרֹת פָּנִים כְּמִשָּׁה, וְאוֹהֲצִיּוֹ כֹּאֲת
 הַשֶּׁמֶשׁ צְגִצְוֹרְתוֹ.

ברכת מזל טוב

להרה"ג ר' צבי האלפערן שליט"א
דומ"ץ דקהלתינו הק' בב"פ
לרגל השמחה השרויה במעונו
בנישואי בתו הכלה תחי'

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' יוסף באדאנסקי הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' ישראל דוד שטיינבערג הי"ו
לרגל השמחה במעונו
בנישואי בנו החתן יהודה ארי' הלוי נ"ו למז"ט

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' שמשון הלל כ"ץ הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בתו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' דוד לייב פאלל הי"ו
לרגל השמחה השרויה במעונו
בהולדת בנו למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' עקיבא זינגער נ"ו
לרגל תגלחת בנו
כמר מנחם נ"י למזל טוב

נתנדב ע"י ידידינו

מוה"ר ר' נחמיה כ"ץ נ"ו
לרגל תגלחת בנו
כמר יעקב זאב נ"י למזל טוב

הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה

להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 718.387.5770